

KOMUNISTI VO- DIJO KONVENCI- JO V ST. PAULU.

Ruthenbergovi so si izbrali Mac-Donalda za nosilca svoje volilne kampa-
nje. Konservativnim elementom ni
viele komunistična zmaga.

LASTNIK JE ODPOVEDAL DVORANO KONVENCIJE TRETJE STRANKE.

St. Paul, Minn. — Šentpavelska
konvencija je konvencija odpravila
Ruthenberg, češ, da je bila dvorana
oddana kmečkodelavski stranki v
nazem, ne pa komunistom. Dele-
gatom je bilo ukazano takoj oditi
iz dvorane.

Komunisti so se polastili popo-
lene kontrole nad kmečkodelavsko
progresivno konvencijo.

Po triurnem besednem boju so
delegatje izvolili stalne uradnike,
kakor sledi:

Za predsednika je izvoljen dre-
šavni senator Charles E. Taylor iz
Plentywooda, Mont.

Za podpredsednika je izbran
Duncan MacDonald iz Illinoisa.

Za tajnico je imenovana Alice
Lorraine Daley iz Južne Dakote.
"Konservativci z velikim blo-
kom minnesotske delegacije na
delu so se jeli pripravljati na od-
per takoj po končanju konven-
čne zborovanja v torek.

Na konferenci minnesotske de-
legacije je zagnal Frank T. Star-
key iz St. Paula, ki zastopa osred-
nji strokovni svet, bombo med
zborovalce, ko je zahteval, naj se
vs "konservativci" zbero v de-
lavskem templu, kjer se jim po-
memiti o načrtu za njihovo bor-
bo na konvenciji.

"Kje pa ste pobrali tisto "kon-
servativno" robo?" ga je vprašal
izmed delegatov.

"Ne, mi nismo "rdečkarji", je
odgovoril Starkey.

William Mahoney je prišel
Starkeyju na pomoč, ali vseeno
so bili, kakor je izgledalo, Fo-
sterjevi člani velike delegacije v
večini.

Mahoney je imel dolg govor, v
katerem je pozval delegatje, ki so
proti Ruthenbergovi stranki, naj
drže skupaj, da bodo mogli na-
stopati v vseh vprašanih kakor
en moč.

Po konferenci s svojimi prija-
telji je Mahoney naznanil, da ne
bodo šli niti minnesotski delavci
niti ne kmečki delegati iz Minne-
sote s komunisti, če bodo le-ti iz-
vedli svoj program ter ustanovili
sedaj narodno stranko.

"Zapustili bomo konvencijo, če
prodo s svojim programom," je
rekel.

MacDonald, ki je bil po več-
kratnem glasovanju imenovan za
konvenčne podpredsednika z
razlikom, so si Ruthenbergovi
pristaki izbrali za predsedniškega
kandidata.

Ko je bil MacDonald pozvan,
naj stopi na oder in ima govor,
je to nemudoma storil, obsodil
senatorja Roberta La Folletta ter
tiste, ki se ogrevajo zanj, z "žolt-
niki".

"Veseli me, da sem tukaj z va-
mi "rdečkarji", je rekel, in de-
legatje so se zasmejali. "Ali mi-
slim pa, da je kaj klavna prika-
zen človek, ki se boji imeti z na-
mi kaj posla, ker smo zaznamova-
ni za "rdečkarje", človek, ki je
govoril slabo o tej skupščini, a
je pa bil tam na tisti clevelandski
konvenciji cel teden. (La Follet-
ta ni bilo tamkaj. Njegova sinova
in njegovi delegatje iz Wisconsin-
a so se borili in poganjali za
progresivno platformo).

8 tem, da so komunisti izvolili
MacDonald za konvenčnega pred-
sednika, izbrali MacDonald za
podpredsednika in imenovali za
tajnico glavnega Daley, so si pri-
stajali popolno kontrolo nad kon-
vencijo. Posterjev get Joseph
Manley je nominiral sedanjo Da-
ley.

In tako je sedaj čista gotova
stvar, da bodo prodrli komunisti
s svojim programom, odklonili La
Folletta, ali pa ga popolnoma pre-
mili ter imenovali Duncana Mac-
Donald za predsedniškega kan-

(Dolge na 3. strani.)

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Konvencija v St. Paulu je po
vseh poročilih prešla v roke ko-
munistov.

La Follettovi prijatelji se pri-
pravljajo na njegovo kampanjo.

Senator Walsh iz Montane bo
vodil konvencijo demokratov.

Barbarski napad na delavce v
San Pedru, Cal.

Inosemstvo.

Nemiri in izgredi v Italiji;
Mussolinijev režim visi na niti.

Francoski komunisti so prvi
napovedali boj Herriotu.

Japonska vlada prepovedala
bojkot.

Zmaga delavske stranke v Juž-
ni Afriki.

Barbarski napad na delavce v Kaliforniji.

Nahujskani mornarji so razde-
jali dvorano v San Pedru in
skoro do smrti izmučili sedem
delavcev.

San Pedro, Cal.—(Fed. Press.)

—Dne 15. junija so pomorščaki z
zveznih bojnih ladij udri v tu-
kajšnjo Eagle hall, v kateri na-
vadno zborujejo unije I. W. W. in
jo demolirali. Delavci, ki so zbo-
rovali v dvorani, so bili popolno-
ma iznenađeni. Pomorščaki so se
obnašali kot pravi divjaki. Dvaj-
set delavcev je bilo ranjenih, dve
deklici sta bili poparjeni z vrelo
vodo in eno dete je bilo tako po-
bita, da so ga odnesli v bolnišni-
co. Napadalcu so znosili opremo
dvorane na cesto, istaknili okna
in vrata ter vse skupaj sežgali
med divjim vpitjem. Ko so odšli,
so vzeli seboj sedem delavcev,
kateri so bili pozneje najdeni za-
naj mesta brez malega mrtvi. Bili
so nagi, politi z vrelo smolo in
posuti s kurjim perjem.

Okrog 150 pomorščakov se je
vdeležilo napada. Policija jih ni
motila in aretirani ni bil nihče.
Napad so provocirali lokalni listi,
ki so dan poprej razkričali laž-
nivo vest, da so se člani I. W. W.
razveselili vsled eksplozije na
bojni ladij, v kateri je bilo 48 po-
morščakov ubitih. Da opravijo
barbarski napad na delavce, so
listi takoj dodali še eno laž, da so
člani omenjene organizacije ho-
teli invadirati mrtvašnico, odne-
sti trupla ubitih pomorščakov in
pometati v morje.

Lokalne delavske in nekatere
cerkvene organizacije ogorčeno
protestirajo proti temu najhuj-
šemu zločinu "opshopperjev"
nad delavci v Kaliforniji.

Delavci zmagali v Južni Afriki.

Jan Smuts, južnoafriški vladar,
porazen v volitvah.

Capetown, Unija južne Afrike,
18. jun. — Prvi rezultati večer-
šnjih volitev kažejo zmago delav-
ske stranke in nacionalistov. La-
boriti in nacionalisti, ki zahtevajo
neodvisno republiko, so v opozi-
ciji proti Smutsovi vladni stran-
ki.

Jan Kristijan Smuts, predse-
dnik južnoafriške vlade, je propa-
del v Pretoriji. V njegovem
okrožju je bil izvoljen laborit.
Delavska stranka je zmagala tudi
v Johannesburgu.

V prejšnjem parlamentu je
imela vlada 78 mandatov, nacio-
nalisti 44 in laboriti 11. Vseh po-
slancev je 135.

Komunistični poslanci v Nemčiji
izključeni od tajnih sej.

Berlin, 18. jun. — Zbornišni
odsek za zunanje zadeve je danes
sklenil, da se komunistični po-
slanci ne smejo več vdeležiti taj-
nih sej parlamenta, kadar so na
dnevnom redu važne zadeve, ki ne
smejo priti v javnost. Zbornica
mora potrditi odsekove sklep. Ko-
munisti so doslej objavili vse
diskuzije in zaključke tajnih sej,
in to je razpelo vladne kroge.

WALSH DOLOČEN ZA KONVENČNE- GA PREDSEDNIKA.

McAdoojev moč Homer S. Cum-
mings iz Connecticuta bo pisal
demokratsko platformo kot načel-
nik odseka za resolucije.

THOMAS R. MARSHALL DOLO-
ČEN ZA TAKOZVANEGA
'IZOZADNIKA'.

New York, N. Y. — Dogodki
pred demokratsko narodno kon-
vencijo so naslednji:

Senator Thomas Walsh iz Mon-
tane je imenovan za konvenčne-
ga predsednika. To smatrajo Mc-
Adoojevi pristaki za svojo zmago.

Homer S. Cummings iz Con-
necticuta je izbran za načelnika
odseka za resolucije in sestavo de-
mokratske platforme. Cummings
je naklonjen McAdooju.

Razpravljanje o predlogu, po
katerem bi naj bila določba za
dve tretjinski večino glede nomi-
nacije odpravljena, je čedalje ži-
vahnejše. Inicijative pa še ni v
tem oziru niti od McAdoojeve, niti
ne od Smithove strani.

Thomas R. Marshall iz Indiane,
ki je bil za predsednikovanja
Woodrowa Wilsona podpredse-
dnik Združenih držav, bo najbrž
takozvani "izozadnik" ali "dark
horse".

Senator Ralston, kateremu je
zaobljubljena delegacija iz Indi-
ane, ni, kakor poročajo, nič kaj
trdnega zdravja. Zato bi se rad
umaknil iz tekme za predsedni-
ško službo, pravijo.

Smithovi priganjači so pričeli
stegovati tipalnice, da bi dobili
podporo od delegacij, katerih kan-
didatje pridejo po večkratnem
glasovanju iz dnevnega reda, za
newyorškega gubernerja.

Izbera senatorja Walsha je sa-
mo začasna, ker jo mora še po-
trditi ali pa zavrniti konvencija.

Walsh je za McAdooja, in mon-
tanska delegacija, sestojeca iz
desetih članov, je zaobljubljena
kandidatu iz Californije.

Cummings je bil veren pristaj
pokojnega Woodrowa Wilsona.
Bil je načelnik demokratskega
narodnega odbora od 1. 1918. do
1. 1920. Cummings je sam kandi-
dat za predsedniško nominacijo,
in delegacija iz Connecticuta je
zaobljubljena njemu.

Ker bo Cummings ali sam pisal
demokratsko platformo, ali pa jo
bodo pisali drugi po njegovih na-
vodilih, je skoro čisto gotovo, da
bo v njej tudi odločna točka za
mednarodno ligo. Cummings je
bil eden najvnetejših zagovorni-
kov lige narodov.

Kakor pravijo, bo illinoiški de-
mokratski petelin George E.
Brennan skočil v prepri radi dve-
tretjinske večine, in če vsa zna-
menja ne lažejo, bo njegova be-
seda odločila.

Ker bo demokratje poleg svojih
drugih številnih napak tudi še
zelo pobožni, bo kardinal Hayes
odprl konvencijo z molitvijo, ka-
ko je to naznanil načelnik nacio-
nala odbora Cordell Hull. Kak-
šna bo tista molitev, pa ni pove-
dano.

Polet okoli sveta.

Američani dospeli v Rangoon.

Rangoon, Slam, 18. jun. — Ame-
riški letalci na poletu okoli sveta
so danes dospeli sem iz Kompong
Soma. V petek upajo doseči
Akab v Burmi, kjer še vedno po-
čiva angleški tekmovalce Stuart
MacLaren.

15 mrtvih v Berlinu.

Berlin, 18. jun. — Voz ulične
električne železnice je danes
zdrčal po klancu, ko so odpove-
dale zavore, s tako silo, da je
skočil iz tira in treščil ob steno
neke tovarne v bližini. 15 oseb je
bilo ubitih in 30 ranjenih.

VREME.

Chicago in okolice: V petek
nestalno. Vzhodni vetrovi. Tem-
peratura v zadnjih 24 urah: naj-
višja 68, najnižja 58. Sonce iz-
ide ob 5:14, zaide ob 8:28.

Prizave za LaFol- lettovo kampanjo.

Konferenca za progresivno poli-
tično akcijo pravi, da se bodo La
Follettovi izogibali komunistov.

Washington, D. C. — Konferen-
ca za progresivno politično akcijo,
katero konvencija se snide dne
4. julija v Clevelandu, bo, kakor
vse kaže, imenovala senatorja
Roberta M. La Folletta za pred-
sedniškega kandidata. To je po-
vedano v izjavi, ki jo je pravkar
podala omenjena organizacija.
Nadalje je tudi rečeno, da so pri-
prave za La Follettovo volilno
kampanjo že v štirindvajsetih
državah v popolnem zamahu.

Postopanje, ki ga je bila delež-
na La Follettova delegacija na
republikanski konvenciji, in pa
nominacija generala Dawesa za
podpredsedniškega kandidata, to
oboje je močno podžgalo aktiv-
nost med La Follettovimi pristaki.

Neoziraje se na akcijo na šent-
pavelski konvenciji bo šla kon-
ferenca za progresivno politično
akcijo po poti, ki si jo je začrtala
že v začetku. Gledala bo na to,
da prične svojo politično kam-
panjo brez vsakršnega komuni-
stičnega vplivanja.

Vojno je napovedal republikan-
ski stranki v kongresu poslanec
John Nelson iz Wisconsinu v ime-
nu La Follettovih pristajev.

Poslanec Nelson je načelnik
progresivnega bloka v poslanski
zbornici in eden glavnih pomoč-
nikov senatorja La Folletta. Nje-
gova izjava bo služila za enega
važnih kampanjskih dokumentov
La Follettovi predsedniški kandi-
daturi v prilog. Poslanec piše:

"Naj nam je doprinese še to-
liko žrtve, pa smo se kljub temu
odločili za boj do konca, zakaj
uverjeni smo, da je naša pravda
prava, saj je skupna pravda ce-
lokupnega ljudstva v tej deželi.

"Enkrat za vselej bodi pove-
dano, da je kongres pod kontrolo
samo enega voditelja v zbornici
in pa starih članov, ki imajo vsa
višja mesta v organizaciji vseh
vodilnih odsekov. Ali odzadaj za
temi "veljaki" in postavodajalci
je nevidna vlada naše dežele.

"Tisti, ki misli, da je ta sila
iz ameriških obilic, ki jim tudi
gre po ustavi, se moti. Vaakdo,
ki je le količjak seznanjen z na-
šimi javnimi zadevami, ve, da so
je polastil vladnih vajetov uzur-
pator.

"Ta uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

"Za uzurpator je skupina raz-
redno zavajanih bankirjev, ki im-
ajo svoj sedež na dobroznani ulici
v finančnem distriktu naše deže-
le."

Izgredi v Italiji; fašizem visi na niti.

V mnogih krajih Italije so izbruhnili nemiri in izgredi
med socialisti in fašisti. Nepotrjena vest se glasi,
da je Mussolini podal ostavko. Vlada je pripravljena
odstopiti. Pet vodilnih fašistov obtoženih umora.
Obtoženci so ožji prijatelji Mussolinija. Fašistovski
poslanci zagrozili z revolto. — MacDonaldova stran-
ka v Angliji čestita italijanskim socialistom na us-
pešnem boju.

London, 18. jun. — Na sinočnji
seji delavske stranke, katere se
je vdeležil tudi ministrski pred-
sednik MacDonald, je bila spre-
jeta resolucija, ki čestita sociali-
stom v Italiji na njihovem uspeš-
nem boju s tiranskim fašizmom.

Rim, 18. jun. — Veliki izgredi
so izbruhnili v mnogih krajih
Italije. Izgredi so sledili demon-
stracijam delavcev radi Matteoti-
tijeve afeje. V Kataniji je bila
bitka med fašisti in socialisti. Fa-
šisti so napadli stan socialistične
stranke, na katerem je bila raz-
obešana rdeča zastava, ovita s
črnimi trakovi v znak žalovanja
za ubitim poslancem. Izmenjeni
so bili strelji iz revolverjev, toda
karabinjeri (žandarji) so kmalu
naredili mir.

V Neaplju so bile velike demon-
stracije in spopad s fašisti. Od-
vetniki v Neaplju in Palermu so se
včeraj odpravili s sodnj za 24
ur v znak protesta proti umoru
Matteotija.

Rim, 18. jun. — Usoda Musso-
linija in fašizma še vedno visi na
niti radi političnega škandala
vsled ubitja Matteotija in umora so-
cialističnega poslanca Giacoma Ma-
tteotija.

"Messaggero" poroča, da je
Mussolini včeraj podal ostavko
kralju, s katerim je bil v dolgi
konferenci, toda vest ni potrjena.
Vest, da so ministri dali Mussoli-
niju njih ostavko na razpolago,
je potrjena. Zdaj je gotovo, da
bo Mussolini, če ostane na krmilu,
reorganiziral kabinet; vsi minist-
ri, ki so količjak na sumu, da so
v zvezi z umorom, bodo odslov-
ljeni.

Včeraj je prišlo v Rim 5000
mož fašistovske prostovoljske mi-
lice, ki so prepevali bojne pesmi,
ko so korakali po ulicah in za-
sedli strateška mesta. Pozval
je Mussolini v strahu pred
revolucijo. Obenem je Mussolini
velik pojačati stražo ob mejah.

Pet vodilnih fašistov je bilo da-
nes aretiranih. Filippello Filippelli,
urednik fašistovskega glasila
"Corriere Italiano", je bil prijet
v Genovi v momentu, ko je hotel
sesti v motorni čoln, da zbeži čez
morje v Francijo. Drugi aretirani
so: Colini, Filippellijev šofer,
Dumini, Naldin in Volpi.

Cesare Rosi, ki je bil še v so-
boto načelnik tiskovnega biroja v
ministrstvu za notranje zadeve,
še ni bil prijet, dasi ga policija
išče po vsej Italiji.

Aretirani fašisti, ki so bili sprva
obtoženi "nepostavnega potlačje-
nja svobode", so bili včeraj obto-
ženi umora. To je dokaz, da je po-
licija našla truplo umorjenega
poslanca ali vsaj ve, da je bil
Matteotti umorjen. Ko je poli-
cija včeraj preiskala stanovanje
urednika Filippellija, je našla
kovčeg v katerem so bili kos
platna s krvavimi lisami, revol-
ver in nekaj opreme iz avtomobi-
la, v katerem je bil Matteotti
odpeljan v smrt. Aretirani fašisti
so intimni prijatelji Mussolinija;
z njim vred so organizirali fašis-
tovski organizacijo in z njim so
vodili naval na Rim ter se po-
lastili vlade pred malo manj ko
dvema letoma.

Rimsko časopisje, izvenem
dveh črnosrajnih glasil — "Cor-
riere Italiano" in "Imperio" —
odločno zahteva najostrejšo ka-
zen za morilce. "Tribuna", ki je
drugače naklonjena fašizmu,
piše, da je Mussolini ujetnik ma-
lega krožka divjakov, ki se ne
ustrajajo nobenega zločina, kadar
je treba potlačiti nasprotnike.

Slika se glasovi o revolto med
fašisti. Prišla je vest, da so mi-

nistri podali ostavko šele potem,
ko je 79 fašistovskih poslancev v
parlamentu zborovalo v tajni seji
in zaključilo, da se dvigne v
odprti revolto proti Mussoliniju,
če se hitro ne iznebi zločinskih
prijateljev.

Herriot očrtal novo
politiko Francije.

V zbornici je pojasnil točke svo-
jega programa, toda o dolgovih
je molčal. Komunisti so mu na-
povedali boj.

Paris, 18. jun. — Herriotova
ministrska deklaracija, ki je bila
včeraj predčтана v zbornici, ome-
nja vse probleme, ki se tičejo
Francije, razen enega: — o voj-
nih dolgovih ni omenil

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračaja.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (July 1-24) poleg valnega imena na naslova pomeni da vam je v tem dnevniku potekla naročnina. Ponovite je pravilno, da se vam ne ustavi list.

POTEZE ŽELEZNIŠKIH MAGNATOV PROTI NACIONALIZACIJI ŽELEZNIC.

W. R. Cole, predsednik Nashville, Chattanooga in St. Louis železniške družbe, je naslovil pismo na konvencijo Ameriškega železniškega društva, ki predstavlja privatne železniške interese, v katerem sviri proti nacionalizaciji ameriških železnic, posebno proti La Follettu, kot človeku, ki se je zaklel, da uniči privatne železniške interese.

O La Follettu pravi, da on in njegovi tovariši v kongresu ne nameravajo le bankrotirati železnic, ampak hočejo uvesti tudi ruski sovjetski režim. Ko se je mož s temi besedami malo oddahnil, je udaril po socialističnem gibanju, ki podpira take akcije.

Seveda je mož še veliko pisal o interesih, ampak razložil ni, kako bi železnice služile javnim interesom, ko služijo vendar privatnim interesom. Železniški magnat se je tudi najbrž zavedal, zakaj je opustil tako razlago, kajti taka razlaga bi ga spravila v veliko zadrego, ker ne more nobena naprava hkratu služiti javnim interesom in privatnim bizniškim interesom.

Privatni bizniški interesi vendar gledajo na to, da izžmo iz ljudstva kolikor mogoče največ profita za sebe, kar gotovo ne koristi ljudstvu.

Koncem konca je Cole rekel, da je treba transportni zakon še dobro preizkusiti, ker tako preizkušnjo opravičujejo uspehi, ki so se z njim dosegli.

Tako železniški magnat. Ampak železniški uslužbenci so drugega mnenja.

Železniški uslužbenci menijo, da so železniške družbe bankrotne, ker nimajo zmognih uprav, dasiravno so železniški ravnatelji in najvišji advokati železniških družb za njih delo plačani po kraljevo. Železniški uslužbenci gredo še dalje in pravijo, ako bi železniške družbe imele sposobne ravnatelje, to je zmogne uprave, bi lahko še znižale voznino in obenem povišale mezdo železniškim uslužbencem.

Železniške družbe pa mislijo vprav narobe. Povišale bi rade voznino in znižale mezde železniških uslužbencev. Povišanje voznine podražuje vse produkte in povzroča neznosno draginjo. Znižanje mezde potiska železniške uslužbence v uboštvo in slabi konzumno moč ljudstva, tako da se gospodarske krize vračajo, še hitreje. Ako železniški uslužbenci manj zaslužijo, logično tudi manj potrošijo za svoje potrebe. Ako tako veli, ko število ljudstva v deželi manj izda za svoje potrebe, tedaj se množe živila in industrijski izdelki v skladiščih in ahrambah, gospodarske krize se vračajo hitreje in obenem se pa tudi množi število brezposelnih delavcev v časih, ko ima industrija naročila.

Železniške družbe nimajo zmognih uprav, pravijo železniški uslužbenci, in zato skušajo s povišano voznino odriniti ljudstvo na eni strani, na drugi strani pa železniške uslužbence še posebej z znižanjem mezde. Privatni bizniški interesi se niso le v vojnem času izkazali nezmognim za upravljanje železnic, ampak tudi zdaj, ko postoji Esh-Cumminsov transportni zakon. Kadar so advokati železniških družb spoznali, da jim transportni zakon koristi, tedaj so ga železniške družbe, oziroma njih ravnatelji hvalili. Kadar so se železniški uslužbenci poslužili transportnega zakona, da izboljšajo svoj položaj, takrat so železniške družbe izigrale razne poteze, da so dosegle svoje namene in preprečile, da transportni zakon koristi uslužbencem. Zato je razumljivo, zakaj je Cole dejal, da preizkušnje, izvršene dozdaj, opravičujejo, da se transportni zakon šele preizkusi dobro. V navadnem jeziku pomenijo te besede, da so se železniški magnatje že prepričali, da je transportni zakon zanje koristen in zato se naj še nadalje preizkuša, dokler ne bo ljudstvo sito takih preizkušenj. Dokler bodo seveda trajale preizkušnje s transportnim zakonom, bodo pa železniški magnatje tako dobro želi, kot so dozda.

Železniški magnatje torej žele, da železniške družbe ostanejo še nadalje privatna lastnina, kongres pa amendirati nobene postavbe, ki koristi privatnim železniškim interesom. Taka je misel v Colejevem pismu. In da se te želje uresniči, se je Cole malo poigraval z "ruskim sovjetskim parklčkom", ki je dobro sredstvo za strašenje odraslih otrok. Cole je popolnoma prepričan, da nobena politična skupina ne mara uvesti v Ameriki ruskega sovjetskega režima, najmanj pa La Follette, ampak on se tudi zaveda, ako se ljudi včasih malo ostraši s kakšnim zelo rdečim "parklčkom", da privatni bizniški interesi lože in nemoteno osredotočujejo profite.

SLIKE IZ NASELBIN.

S pota. — Ko sem zadnjič poročal iz Idaha in Wyominga, sem obljubil zopet kaj pisati iz Idaha. Pri pisanju o vročem vrelec Lava v Idahu, sem opomnil, da je to zdravilni studene redke vrste. V njem izvira voda, ki vsebuje neko svitlo tvarino, slično belemu vosku, ter ima odsev. Kopal je v lepi naravi, kamor vulkanični viri še vedno donajajo zdravilno blato, katero snuje oblike kakor voda kapnike v Postojnski jami na Notranjskem. Razlika je le ta, da se tam vrši vse to pod zemljo, a tu na površju. Kraj vročega vreleca kipe proti nebu kapniki. Vrelec so oddali Indijanci vladi s pridržkom, da ne samo oni, temveč vsakdo ima tam prosto kopalnico.

V Utahu kakor povsod drugod je slabo radi dela. V okolici Helperja, Utah, je mnogo krajev, po katerih kopljejo premog. Le v Storrsu, Utah, delajo vsaki dan, drugače pa le po dva dni v tednu. Ko sem bil nekaj dni v Salt Lake Cityju, Utah, sem dnevno srečaval rojake, ki zapuščajo premoške oporoke in predo drugam iskati boljše zaslužke.

V Utahu sem imel opravke radi zapuščine že leta 1921 umrlega rojaka Mesarja, katerega je ubil neki N. N. v Sunny Sidu, Utah. To mi je dalo povod, da pišem sledeče: Kdor ima količjak premoženja, naj napravi vaskoletno oporočo ali do določenega preklaka ter naj jo da potrditi pri notarju s podpisanimi pričami. Oporoko naj potem hrani. To je potrebno radi tega, ker nihče ne ve, dneva ne ure, kdaj ga kaj zadene. Rojaki po premoškopih ne vedo, kdaj se lahko pripeti razstrelba, iz katere malokdo uteče živ. Ravnotako so nevarnosti po tovarnah ali drugod. Človeka doleti nagla smrt. Rojak Mesar je bil na primer ubit v svoji spalnici in oporočo ni bilo nikake. V rokah so imeli stvar takratni oskrbniki ne-Slovenec. Pokojnikov brat je dobil od \$1,700 le 1,007.66, drugo je šlo za pogreb in drugo kot mi je povedal njegov brat, ki mi je dal pooblastilo dobiti neko zlatnino, katere ne more poslati v po Italijanih zasledeno ozemlje. Pisal je, da je neki John Pahor pisal na ondoto sodnijo o tisočakih, ki jih je baje imel na neki banki. Poizvedoval sem v Pricu, Utah, ali povsod so mi rekli na sodniji, da tam ni ničesar. Ako bi bili pokojnik imel s svojem kovčku oporočo, bi bilo brez vsakega dvoma po smrti lahko opraviiti potrebno. Na besede drugih se pa po sodniji ne ozirajo. Po smrti velja le podpis.

Ko pišem radi *slabih časov, priporočam, da je vsakdo previden, kadar gre na počitnice iz kake rudarske ali gozdarske naselbine v mesto, kjer žive tatovi že iz navade, ne da bi jih silili v to slabi časi. To omenjam, kjer je poleg onega, ki je s sekuro ubil rojaka še par drugih rojakov v zaporu v Salt Lake Cityju, Utah, radi tatvine, kolikor sem posnel iz ondotnih dnevnih časopisov. Eden je z ukazom "roke kvišku" prišel izsiljevati denar. Drugi je v neki trdnji izmaknil kar 50 ženskih in 25 moških ur ter si prisvojil še mnogo druge zlatnine, kar je imel že precej dni v svoji sobi in so vrednosti slučajno našli, ko so preiskovali radi opojnih pijak. Mladi umovci premišluje sedaj neleppe čine v jeti.

Tega ne pišem rad ker je prežalostno, ali služi naj v pozornosti vsem, da se pazi pred onimi, ki prihajajo s priljubljenimi besedami in nudijo prijateljstvo, čeprav so nepoznanci, pa naj bodo rojaki ali ne. Zadnje čase se mnogo sliši o malih in večjih tatvinah ter večinoma izvršenih od tatov iz navade. To je od takih, ki ne grejo za delom, ampak gledajo je, kje je kaj prihranka od trudega dela, če se ga morejo polastiti. Mnogokrat se zgodi, da imajo prijatelje, ki jim pomagajo, kadar pridejo v past, kjer navadno radi "tritaajo", kar tudi lahko, saj jim za denar ni treba trdo delati. Ko se zmuzejo iz rok oblasti pa zopet gredo za nepoštenim delom. Rekel sem že, da nerad pišem o tem. Slovenci tudi imamo le malo število enakih, a žal, imamo jih le. — Matija Pogorelec.

Ali vel, kakaj se tvoj deček tako rad potopa z drugimi dečki in uganja razne "porednosti"? Odgovor na to in mnoge uganje v obnašanju otrok najdeš v knjigi "Zakon biogenesije", katere dobiš pri Knjižarni matič SPPJ.

Ameriška zastava, njene predhodnice in razvoj.

14. junija — Flag Day.

Plemena, narodi in dežele so že od pamtveka rabili različne znake in simbole v tej ali oni obliki. Kdaj so začeli rabiti platnene ali svilene zastave kot znak vladarstva ali naroda, ni natančno znano, ali evropski kralji v srednjem veku so bili bržkone prvi, ki so začeli rabiti zastave kot kraljevske prapore.

Prva evropska zastava, ki so jo zagledali na severo-amerškem kontinentu, je bila bržkone prapor, vihrajoč raz jambora normanske ladije; vodja Vikingov, Leif Ericson, je na svojih pustolovnih pomorskih ekspedicijah baje zadel na severo-amerškem kontinentu okoli l. 1000. Druga zastava je bila ona zedinjenih držav Danske in Norveške, ko je ekspedicija, odposlana od danskega kralja Kristjana I. pristala v l. 1473 ob labradorsko obal. Ta nekoliko meglena zgodovinska dejstva mečejo precej romantično luč na prve dotike Evrope z ameriškim kontinentom. Vendarle po vsem pravu pripisujemo odkritje Amerike Kristofu Kolumbu, kajti njegova ekspedicija od l. 1492 je bila ona, ki je pretresla ves tedanji svet, odprla dobo nadaljnjega razkrivanja in stalnega naseljevanja novega kontinenta.

Najstarejše stalne naselbine na tem kontinentu so se ustanovile pod peterimi zastavami. Te so bile zastave Angleške, Francoske, Holandske, Švedske in Španske. Prva francoska zastava, plava s tremi zlatimi lilijami, prapor burbonskih kraljev, je bila prvič natakajena na kanadska tla po Jacquesu Cartieru. V sedanjem ozemlju Združenih držav so prve naselbine bile španske, holandske, angleške ali švedske.

Prvo angleško zastavo na tem kontinentu je razobesil John Cabot l. 1497. To je bila bela zastava z rdečim križem sv. Jurija, kakršno še vedno rabi angleška vojna mornarica. Radi obširne rabe angleške zastave v severo-ameriških kolonijah je zanimivo pokazati na vpliv, ki ga je imela na razvoj ameriške zastave. Križ sv. Jurija je ostal prapor angleški do l. 1707, ko so sprejeli sedanjo rdečo zastavo in dodali škotski križ sv. Andreja; da se označi ujediničenje s Škotsko. L. 1801 pa je bil še dodan križ sv. Patrika radi ujediničenja z Irsko. Tako je "union jack" zadobil sedanjo obliko.

Henrik Hudson je l. 1609 odkril veliko newjorsko reko, ki se po njem imenuje; iz droga njegove ladije "Polumesee" je plapolala zastava nizozemske republike. Ta zastava je ostala v sedanjem New Yorku do l. 1664, ko jo je nadomestila angleška zastava.

L. 1638 je bila ustanovljena švedska kolonija ob reki Delaware. Švedska zastava, rumeni križ na plavem polju, je tam ostala do l. 1655. Prva španska zastava v ameriških vodah je bila ona, ki jo je prinesel Kolumbus l. 1492. Ali v severni Ameriki je špansko zastavo prvič razobesil Ponce de Leon, ki jo l. 1513 odkril Florido, in španska zastava je tu ostala do l. 1763, ko je Španska odstopila Angleški. Dvajset let kasneje se je Florida povrnila v špansko last in španska zastava je zopet tam zavladala, dokler je ni l. 1821 nadomestila ameriška zastava.

V drugih naselbinah so prevladovali angleški kolonisti in ti so popolnoma naravno rabili angleško zastavo pri svojih slavnostih in obredih. Ali že od l. 1700 se pojavlja nekaj neodvisnosti, ko se začnejo rabiti čim dalje bolj razne kolonijalne zastave. New England, ki je l. 1686 bila sprejela kot zastavo "ujedinjenih novo-angleških kolonij" zastavo s križem sv. Jurija, rdečim na belem polju, in s kraljevske krono in kraljevim monogramom sredi križa, je že l. 1704 uvedla v rabe zastavo, kjer ni bilo več kron, marveč se je v enem kotu nahajala velika smreka. Kača klopotača je bila priljubljen znak raznih kolonij. Skoraj vsaka kolonija in dostikrat vsak regiment je imel svojo posebno zastavo.

Vse te predhodnice so zvezane z zgodovino zastave "zvezd in prog". Obris ameriške zastave ni izvorno ameriška ideja. Že l. 1704 so ladije angleške trgovske kolonijalne družbe English East India Company nosile zastavo, v kateri je bilo trinajstero prog, zaporedno rdečih in belih, s križem sv. Jurija v kotu.

Nekateri so menili, da so morda proge in zvezde v Washingtonovem grbu narekovali obrišanje zastave. Zastava philadelphijskega konjeničstva, ki je bila prvič razobesena l. 1775, je prvi znani primer ameriške rabe prog v zastavi. Te proge so morda narekovala zastavo, ki jo je Washington razobesil v Cambridgeu l. 1776. To je bila prva zastava, ki je označevala ujediničenje vseh kolonij. Obstojala je iz trinajstoric zaporedno rdečih in belih prog z združenima križema sv. Jurija in sv. Andreja v kotu. Ta zastava je torej označevala ujediničenje kolonij, ali ob enem tudi kolonijalno zvezo z Angleško. Neodvisnost ni bila še proglašena. Ker pa je ta zastava označevala začetek narodnega obstoja in ujediničenja je ona ostala zastava revolucije, koler ni "kontinentalni kongres" sprejel "Stars and Stripes" kot zastavo Združenih držav.

Popolne zgodovine izvira ameriške zastave ne bomo znali nikoli. Povest o Betsy Ross iz Philadelphije, ki je napravila prvo zastavo, je le mišna legenda. Avtentična zgodovina naše zastave začne dne 14. junija 1777, ko je kongres sprejel sledečo resolucijo:

"Sklenjeno, da zastava trinajstoric Združenih držav bodi trinajst prog, zaporedno rdečih in belih, da zveza bodi trinajst zvezd, belih na plavem polju, predstavljajočih novo konstelacijo."

Prva zastava je imela zvezde v kolobarju. Kasneje se je to spremenilo v tri vodravne črte, v vsaki črti po pet oziroma štiri zvezde. Prvič je bila razobesena 3. avgusta 1777 v Fort Stanwix, prekrščenem—kasneje v Fort Schuyler, katere trdnjava se je nahajala na legi sedanjega mesta Rome, N. Y.

Zastava je ostala v tej obliki do l. 1795, ker leto poprej sta Vermont in Kentucky kot polnovredni državi bili sprejeti v zvezo in sta se zato k zastavi dodali dve novi progi in dve zvezdi. Poprej se ni predvidel tak porastek Unije in zato je bilo treba posebnega zakona, ki je določil petnajst prog in petnajst zvezd za zastavo.

V taki obliki je zastava ostala za nadaljnjih 23 let. To je bila zastava, ki je vihrala tekom vojne z Angleško l. 1812 in v katero je vrl Francis Scott Key ob bombardiranju Forta McHenry, ko je pisal pesem "Star Spangled Banner", sedanjo ameriško himno.

Konec leta 1817 je bil imenovan poseben osek kongresa, ki naj pretresuje, da li ne bi bilo umestno spremeniti obliko ameriške zastave. Ako bi za vsako novo državo morala dodati po ena proga in zvezda, bi oblika zastave kmalu postala nemogoča; rešitev se je videla v tem, da se zastava povrne k izvorni obliki trinajstoric prog. In tako je kongres dne 4. aprila 1818 sklenil, da število prog bodi omejeno na trinajst, predstavljajočih trinajstoric izvornih zveznih držav, in da se za vsako novo državo doda po ena nova zvezda. Ta zakon je še vedno veljaven in tako sedanja zastava Združenih držav ima trinajst prog in 48 zvezd.

Dne 14. junija tega leta bo 147. obletnica, kar je bila zastava zvezd in prog sprejeta kot narodni znak; 14. junij se vsako leto praznuje kot "Flag Day". Prva zvezdnata in progasta zastava l. 1777 je navduševala tri milijone ljudi, borečih se za svobodo. Mala je bila tedaj zveza, uboga in zaničevana od tedanjih velesil; evropski mogočniki in kronane glave so se s prezirnom posmehoval svojati preko morja, ki se drzne vladati sami sebi, in proročevali so hiter in žalosten konec takega dozdevno blaznega eksperimenta. Ali vera v končni uspeh eksperimenta politične demokracije je vzdrževala mali narod v svoji borbi. Od tedaj so se milijoni in milijoni ljudi, zatirancev iz vseh dežel in takih, ki so bili manj zatirani razen po gospodarskih razmerah, moški in ženske čvrstega srca in delavnih rok, jasnega uma in krepih mišic, odločni in pustolovni, prisilili iz prekomorja in se pridružili starejšim Amerikancem v osvajanju zapada, veliki ameriški epopeji. Zastava, ki je pred 150 leti plapolala nad malim, revnim in zaničevanim narodom, je danes znak mogočne republike 130 milijonov ljudi, raztezajoče se od oceana do oceana, najbogatejše zemlje na svetu. Tak hitri razvoj, ki mu ni para v zgodovini, je zasloga vseh vernih sinov in hčerk republike brez razlike na njihovo narodnost in izvir, ki so orali ledino in pretvorili divji kontinent v zemljo.

ljo napredne civilizacije in gastvu te zemlje. V njihovem trdu se zrcali udanost za ono, ki predstavlja ameriška zastava. F. L. I. S.

Vesti iz Jugoslavije.

Čaruga in — ženske. V časopisih beremo dolgovestna poročila razpravi proti Čarugi in njemu tolpi. Te dni je prispelo iz Osijaka zanimivo poročilo, kako se nima tamošnji ženski svet za Čarugo. Raspravna dvorana, ki izprašuje sodniki tem razbojnikom kosmato vest, je po večji zasedeni od mladih žensk, ki veliko napetostjo slede obravnavi. Sodniki so neizprosnji in trdštrni, ker zastopajo pravico zakona. Zato pa so neza area o jeških gosposiđen tem bolj naka in usmiljena. Te dni je prejel Čaruga od neke "usmiljene gosposiđe to-le pismo: Dragi gospod Čaruga! Vem, da me ne poznate, kljub temu, da sem vstan pri Vas v razpravi dvorana moja duša in sree ter vse misli pa so pri Vas v celici noč dan. Sirola sem, nikogar nimam Brez Vas, gospod Čaruga, pa ni živeti. Če boste obešeni, tedobodite prepričani, da bu precvetka, ki bo zrasla na Vašem grobu, od mene posajena. Ko prede jutri zopet v dvorano, tedapoišite tisti obraz, ki Vas bo najbolj očno gledal in spomnite se da sem to jaz." Pod pismom je bila podpisana "Plavuska". Ne dalje je prejel Čarugin zagovornik od neke dame pismo, v katerem ta roti advokata, naj stotvse, da Čaruga ne bo obešen. Pravi, da Čaruga ni hudoben človek, ampak samo zelo lahkomen. Baje je dobil Čaruga celo neke Ljubljanka eno dišed pisemce. Kako je videti, je imel Čaruga pri ženskah precej sreke. Razbojnik Čaruga je sicer dočeden in precej inteligenten človek. Je prej visoke, kot srednj rasti, nosi črno frizuro in ima nekoliko zakriviljen nos. Telesno eden najmočnejših. Kljub vsemu pa je svoje vrste junak, katerega obdružujejo osiželke dame.

Stružna nesreča na šolskem letu. — Iz Sevnice poročajo, da je tamkajšnja šola priredila dn 28. maja za šolsko mladež majniški izlet na Graško goro pri Blatci, kjer se nahaja znana romarska cerkev. Nekaj dečkov je splezalo v zvonik, dva pa sta se vsedla poleg zvonika ter gledala početje svojih tovarišev. Nenadoma se je z ilne odkrušil kameniti okvir, ki je padel na spodaj sedeča dečka, s tako silo, da je enemu zdrobil lobanjo in je obležal na mestu mrtve, drugi pa je bil na glavi nevarno poškodovan. Mrtvega, 12 letnega sina posestnika Antona Krevlja, so prepeljali v mrtvašnico, ranjenega Drstvenška pa k zdravniku.

Velika poplava v Vojvodini. — Donava je prestopila bregove in se razlila po prostiranih poljih Vojvodine. Voda je podrla nasipe ob obali, ki so branili Vojvodino pred poplavami. Preplavljenih je dosežaj nad 60,000 oralov zemlje. Zasejane njive so popolnoma uničene, tudi ni moči sejati koruze vsled poplave. V Baranji so morali izprazniti štiri mesta, ker so se začele rušiti hiše. Ogroženim krajem je prihitelo na pomoč vojaštvo, ki popravlja nasipe. Škoda je ogromna.

Strela udarila med dekleta. — Dne 21. maja je bila huda nevihta pri Sv. Ani na Kremberku. Tri dekleta so grabila listje v gozdu, ko je začelo gmeti so se prepevaje napotile proti domu. Nenadoma se zablikalo in strela je udarila med nje. Eno je obležala takoj mrtva, dve pa ste obležali nezvestne, ena je že okrevala, druga pa je še vedno opasno bolna.

Poplava v Bački je napravila tri milijarde dinarjev škode. Nad 35,000 oralov zemlje je popolnoma uničenih, kar znači 8000 vagonov živeža.

Trije vojniki Slovenci so umrli v Prizrenu. Sedaj, ko se volite blizu, bodo klerikalci zopet začeli pisati za slovenske fante v Makedoniji. Po 10. marecu, ko je bilo izvoljenih 21 klerikalnih poslancev, pa niso našli niti ene besede za uboge trpine v Makedoniji. Na vsak se pusti le enkrat nalagati in zato bo sedaj samo norec verjel klerikalnim obljubarjem.

V Ljubljano je skočil dne 28. maja na franciškanskem mostu v Ljubljani 42 letni Jakob Breščak. Že onevsečenega Breščaka sta potegnila iz vode dva policaja, rešilna postaja pa ga je odpeljala v bolnico, kjer je kmalu okrevl.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907.

FRANK OGLAR.
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

...prijateljskega zbora, ki
...priid Cumminsu.

laveev. Sodnik je rekel, da je škandal naperiti tiste obdolženi proti njim.

riata ob času velike vojne. Dobro
pri Književni matici S. N. P. J.

povem, da nas veseli, ko nas vi-
mo tu zopet cvetočega zdrava
katerega ste prinesli z juga

FRANK OGLAR. 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.	Chicago, Ill.
--	---------------

10

Pregled novega prisel- niškega zakona.

(Tujejezični informativni urad.)

III.

ŠTEVILNE OMEJITVE.

(Odstavek 11.)

Kvota od 1. julija 1924 do 30. junija 1927.

a) Letna kvota za vsako deželo bo 2% od števila tujerodcev iz dotične dežele, nastanjenih v Združenih državah glasom ljudskega štetja od 1. 1890; minimalna kvota za vsako deželo pa znaša 100.

f) Kvotnim priseljencem se sme izdajati:

1) v vsakem fiskalnem letu ne več priselniških viz kot znaša kvota dotične dežele.

2) v vsakem koledarskem mesecu ne več priselniških viz kot 10 odstotkov vse letne kvote.

(Po dosedanjem zakonu je kvota znašala 3% od tujerodnega prebivalstva na podlagi ljudskega štetja od 1. 1910. Vsak mesec pa je amelo priti le toliko priseljencev, kolikor znaša 20% od vse letne kvote. Novi zakon odpravlja mesečno kvoto, kar se tiče prihoda priseljencev; mesečna omejitev velja le glede izdajanja priselniških viz.)

Kvotni načrt po 1. juliju 1927.

Novi zakon določa naj dvoodstotna kvota na podlagi štetja od 1. 1890 velja za tri leta, ob enem pa postavlja načelo, da po 1. juliju 1927 in nadalje bo za podlago kvote veljal narodnostni izvir ameriškega prebivalstva. Ta načrt se imenuje "National origin plan". Določbe novega zakona v

tem pogledu so v glavnem sledeče:

b. Začeti od 1. julija 1927 bo letna kvota za vsako narodnost znašala tak količnik od 150.000, kakršen odgovarja razmerju prebivalcev istega narodnega izvira v Združenih državah napram vsem prebivalcem kontinentalnih Združenih držav glasom ljudskega štetja od 1. 1920. Minimalna kvota za vsako narodnost pa naj znaša 100.

c. Narodnostni izvir naj se ugotovi s tem, da se najde število prebivalcev kontinentalnih Združenih držav, ki bodisi po rojstvu ali po svojih prednikih izvirajo iz take dežele ali pokrajine, za katero treba določiti posebno kvoto. Narodnostni izvir se ne bo ugotavljal s tem, da se bodo nasledovali predniki ali nasledniki posameznikov, marveč za podlago naj služijo statistike o priseljivanju in izseljevanju, kakor tudi razmerje, po katerem se prebivalstvo pomnožuje glasom ljudskih štetij, ki se vršijo vsakih deset let, in drugi slični podatki.

d. Ko zakon govori o "prebivalcih kontinentalnih Združenih držav v 1. 1920", ne jemlje pri tem v ožir sledečih prebivalcev ki se ne bodo vpoštevali pri tem računu: 1) priseljenec iz drugih dežel severne, centralne in južne Amerike in njihovi nasledniki, 2) inozemci, ki niso sposobni za ameriško državljanstvo in njihovi nasledniki, 3) nasledniki priseljenih sužnjcev, d) nasledniki naslednikov izvirnih ameriških prebivalcev.

e) Razmerje in kvote naj ugotovijo državni, delovni in trgovinski tajniki s pomočjo Census Bureau-a. Ti naj poročajo predsedniku Združenih držav, kakršna bo kvota za vsako narodnost.

Predsednik pa naj pred dnem 1. aprila 1927 proglasi, kakšne bodo te kvote. Ako predsednik ne izda tega proglasa oziroma, ako iz kakšnega razloga te proglase kvote ne stopijo v veljavo za kakšno fiskalno leto, naj za ono leto velja kvota od 2% na podlagi ljudskega štetja od 1. 1890.

"Narodnost" (Odstavek 12.)

a) Za pripadnost h kvoti rabi zakon izraz "narodnost" (nationality). Narodnost se določa po deželi rojstva. Pri tem se kolonije podložne dežele ali samoupravni dominiji, glede katerih je ljudsko štetje od 1. 1890 navedlo posebno statistiko, smatrajo kot posebne dežele.

Kar se tiče določitve "narodnosti" po rojstvu, veljajo sledeče izjeme:

1. "Narodnost" nedoletnega otroka pod 21. letom, ki se ni rodil v Združenih državah in ki prihaja v spremstvu roditelja, se ravna po rojstni deželi roditelja; ako prihaja v spremstvu obeh staršev, je rojstna dežela očeta odločilna.

2. Ako se je žena rodila v drugi zemlji kot njen mož in je kvota njene rojstne dežele že izčrpana, se njena pripadnost h kvoti sme ravnati po rojstni deželi moža, ako se ona nahaja v njegovem spremstvu in je on vpravičen do priselniške vize, pod pogojem seveda da tudi kvota moževe rojstne dežele ni izčrpana. Kdor se je rodil v Združenih državah, ali je izgubil ameriško državljanstvo, se smatra kot da se je rodil v oni deželi, kateri je sedaj podložen; ako pa sploh nima nikakega državljanstva, se bo smatral kot da se je rodil v oni deželi, od koder prihaja.

b-e) Državni tajnik, trgovinski in delovni tajnik naj čim prej pripravijo poročilo, ki naj pokaže število prebivalcev po različnih narodnostih, nastanjenih v Združenih državah glasom ljudskega štetja od 1. 1890. Pri tem naj podajo cenitev, koliko ljudi je bilo rojenih v takih deželah, kolonijah ali pokrajinah, glede katerih so nastale take spremembe v političnih mejah, kakršno niso posebej navedene v ljudskem štetju od 1. 1890.

d-e) Tako poročila, cenitve in popravke treba izdelati vsako leto in poročati predsedniku, ki naj proglasi kvote poedinih dežel.

(Važna sprememba je v tem, da po dosedanjem zakonu je za otroka in ženo vedno veljala kvota one dežele, kjer se je vsak rodil; določbe novega zakona pa preprečujejo razkosanje družine).

IV.

Izključeni iz Združenih držav. (Odstavek 13.)

a) Nikak priseljenec ne sme biti pripuščeni v Združene države, razun 1) ako ima še veljavno priselniško vizo ali pa se je rodil po tem, ko si je spremljajoči roditelj zagotovil vizo; 2) ako spada k narodnosti, navedeni v vizi; 3) ako je priseljenec izven kvote in kot tak naveden v vizi; 4) ako je priseljenec izven kvote in kot tak naveden v vizi; 5) ako drugače odgovarja splošnim priselniškim predpisom.

b) Priseljenec, ki so bili že poprej zakonito pripuščeni v Združene države, smejo po začasnih odločbah biti zopet pripuščeni, ne da se od njih zahteva priselniška viza.

c) Nikak inozemec ne sme biti pripuščeni v Združene države, kateri ne bi mogel nikdar postati državljan Združenih držav. (To je določba, ki je izvala protest s strani Japonske, kajti po zakonu le belokorci in Afrikanci smejo biti naturalizirani). Izjema glede inozemcev te vrste velja le za one, ki se vračajo po začasnih odločbah, za duhovnike, profesorje, njihove žene in nedoletne otroke, ter za dijake, kakor tudi za one, ki se v zvezi z odstavkom 3 ne smatrajo za priseljence.

Deportacija. (Odstavek 14.)

Vsak inozemec mora biti deportiran, ako se kadarsibodi kaže, da je dočasa svojega prihoda ni bil po tem zakonu vpravičen priti v Združene države ali ako je ostal v tej zemlji dlje časa, kot ta zakon dovoljuje.

Secretary of Labor sme pa pod gotovimi pogoji, tičnimi se vzdrževanja in oskrbe, dovoliti, da inozemski otrok pod 16. letom, ki je bil začasno pripuščeni v Združene države, ostane tukaj za vedno, ako je eden izmed staršev ameriški državljan.

(Po splošnem priselniškem zakonu je določen rok, do katerega sme biti deportiran kdor je nepostavni potom prisel v Združene države. Novi zakon pa določa, da, kdorkoli bi po 1. juliju 1924 prišel na kak način v Združene države, prekršitvi določbe tega zakona, sme biti deportiran kadarsibodi kasneje.)

Začasna in pogojna pripustitev.

Odstavek 15. prepušča nadaljnim odredbam, pod katerimi pogoji in za koliko časa naj bodo pripuščeni v Združene države dijak, prihajajoči kot priseljenec izven kvote, in vsi inozemci, ki niso označeni kot priseljenec (izvzemši seveda vladne uradnike inozemskih držav, njihove družine itd.)

Kazni za protizakonito prevažanje.

Odstavek 16. prepoveduje parobrodni družbam, brodolastni-

kom, agentom itd., da bi preko morja privlačili iz inozemstva (razun iz sosednjega inozemskega ozemlja) take priseljence, katerih viza je že potekla in take kvotne priseljence, ki imajo priselniško vizo, označujočo jih kot priseljence izven kvote. Za vsakega takega priseljenca se bo iztirjala globa od \$1000 in še povrh vsota, enaka voznini, ki jo je priseljenec plačal.

Prihod iz sosednjega ozemlja. (Odstavek 17.)

Generalni priselniški komisar je pooblaščen, da sklene dogovore s prometnimi družbami glede prihoda in pregleda inozemcev, prihajajočih v Združene države iz ali preko sosednjega inozemskega ozemlja. Nikakemu priseljencu, prihajajočemu iz sosednjega ozemlja, ne bo dovoljen vstop v Združene države, razun ako dokaže, da je prišel v to sosedno ozemlje potom družbe, ki je vzpostavila vsem določbam zakona, ali pa da je prišel v to sosedno inozemsko ozemlje vsaj dve leti pred svojim vstopom v Združene države. Izvzeti so v tem pogledu oni inozemci, ki so bili že poprej zakonito pripuščeni v Združene države in ki se vračajo po začasnih odločbah.

Nerabljen priselniški vize. (Odstavek 18.)

Ako se kvotnemu priseljencu ob prihodu v ameriške pristanišče ne doli vstop ali ako se on sploh ne prikladi pred zapadlostjo svoje vize oziroma ako se najde, da on ne spada pod kvoto, se namesto njega ne bo izdala dodatna viza kakemu drugemu priseljencu.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (July 1-1924)

pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljeno, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

Brez znanja angleškega jezika ne prideš nikamor. Spopolni si to znanje, ako ga še nimaš. Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Pozor rojaki!

Kmalu bode treba kositi mrvo in obdelovati Farne, in gotovo bo vsak Farmer gledal, da si nabavi najboljša poljedelska orodja. Jas prodajam najboljša.

KLANJSKE KOSE

katero sem sam izbral in nakupil ko sem se mudil v stari domovini. Te kose so narejene iz najboljšega jekla kar se ga more dobiti v Avstriji. Imam veliko zalogo in jih prodajam po sledih cenah:

Kosa, (Vulkan)	\$2.75
Motike, (kovane)	\$1.75
Srpe	\$1.00
Ose, (Bergamanske)	\$.50
Klepece, (kladivo in ambos)	\$2.00
Rele in Rinke	\$1.50
Rinke za Kose	\$.25

Nadalje prodajam najfineše Solvasko britve, Automatične Revolverje, Svinčnike s ulgalom Hd.

Vse blago je garantirano.

Z naročilom priložite Draft all Money Order in pošljite na

MR. CHARLES REBEK.
Oliver, Wisconsin. St. B. Superior.

NAROČNIKOM IN ROJAKOM

v državi Illinois in Kansas njam, da jih bode obiskala zastopnica in članica Ch. Omahne, ter želimo, da ji po te pri agitaciji za list Prosveta. Književno Matico, najpo obiskala naročnike in rojake v Illinoisu in potem pa še v Kansasu. Se priporoča, da ji greste roke in pomagajte. Za upravljalista Prosveta — Filip Godić.

POZOR ROJAKI V RED LODGE, MONT.

Prišlo mi je na ušesa, da kateri rojaki zelo zanimajo dolgeve in so v velikih težavah, ko so slišali, da sem menil kupiti hišo, da kake vendar dolgeve poplačal in vsega pa še hišo kupil. Siet malo briga, ali vendar javljam na tem mestu, da je posodil komur sem jaz poznavati. Valed tega pozivljaj rojake v Red Lodge, Mont. komur koli jaz kaj dolgujem doma ali ne vedoma, da se priglasi v teku 14 dni, po tega oglasa v listu Prosveta, glasite se osebno ali pa pisno, ker v tem času radevolje povsakemu vse, kar mu jaz dajem. Po preteku tega časa pripomam več nobenega. Torej tu vam je prilika svoj bti nazaj. Želim pa za ne da se boljše rečeno "vsi briga" in pustijo drugih do na miru, ker itak mora vsak svoje plačati. Torej vsi, ki kaj dolgujem, tu je moj naslov: Martin Tevž, 520 Grand Ave. No. 15, Block 39, P. O. Box Red Lodge, Mont.

POZOR SLOVENCIM IN ROJAKOM JE V CHICAGO IN OKOLICAH!

Na prodaj imam dve stavbi (loti) v Berwyn, le dva bloka nadulčne železnice, prodajam obe dve skupaj, ali pa vsake sebej. Plačati je le nekaj tist ostalo pa na lahke mesečne rate. Rojaki tu se vam nudijo ugodna prilika. Kraj je lep in se zidajo samo lepe iz opeke dane poslopja. Za ceno in d pojasnila se oglašite pisмено naslov: P. Urbanc, 2911 N. man Ave., Chicago, Ill.

Zastonj nadušljivim mrzličnim bolnikom

Brezplačna poskušnja metode bo lahko vsak uporabi brez vsilnosti, zgube časa ali dela.

Mi imamo metodo za kontroliranje duha in telma, da se postavi na trdnost. Brez razlike ako je vaša bolezen stara ali je nova, če je poznana kot niti nadulča ali murgica, vi plašite plašni poskus naše metode. Brez kakšnega operativnega življenja, ne bojte se vsake težave, dovolite, da vaša bolezen, ki jo imate, v pravih rokah bo hitro pozmana.

Se posebno želimo poslati eim, ki smatrajo za neodgovornost, ki so po vsej vrsti vživljanja, kajenje, opatiranje digne itd., in to brezustopno, hočejo dokazati vsakomur na uste, da naša metoda je tako vrjednata, da vsa telesa, dihanje, cvetenje in prah in izganje.

Ta brezplačna poskušnja je prevarna, se ne poslužiti. Pišite se danes in v 24 urah prejmete tačnik. Ne posilite da namo nam pošljite svojih kupon, ki so se danes—niti ni treba plačevati poskušnje.

FREE TRIAL COUPON
FRONTIER ASTHMA CO., Room 2
Mingora and Hudson Sts., Buffalo, N.Y.
Send free trial of your method to:

Križev pot Petra Kupljenika.

Zgodovinska povest. Pisal Pastuškin.

(Dalje.)

Vode! Dvakrat, trikrat je klical, več ni mogel, glas mu je zgorel v grlu kakor slama v peči. Peter se je vrgel na tla in je začel lizati kamen. Vsesal se je z ustnicami vanj kakor dete v materine grudi. Odtrgal je zopet ustnice in jih prižl na drugo mesto, in zopet na drugo, vse križem po vseh tleh. In glej — sprva je čutil hlad samo na jeziku in na ustnah, samo na mestu, ki se je dotikalo tal; v grlu pa je gorelo še vedno. A dolagoma — ali ne sega mrzlina in hlad po jeziku fudi globje noter, kaj se ne širi vse dalje in dalje, do petelinčka, do jabolka, in še globje sili, doli do pljuč. Goli, revni kamen, kako si ti gostoljuben, kako mehko je tvoje srce, kako usmiljen! Kopel daš zapuščenemu in posteljlo, počitka in pijačel? Po očetovsko sprejemš nesrečnika, da mu odleže pri tebi, pogostiš ga kakor tovariša in brata. Ha, in ljudje si domišljujejo, da ga kaznujejo, trpinčijo in mučijo!

Peter je otipal v kotu klop in na njej otep slame. O, zdaj, odpočit in okrepčan, ozdravljen, in napojen, zdaj se lahko udobno zlekne po ležišču. Počasi in s prijetnim občutkom je legel na klop in čakal, da pride spanec in mu sklene veke k vekli. A pred spancem je prišel še dan, ki je pred nekaj urami zdrknil v večnost, v vsaj svoji prašni vročini je prišel, in še pred njim oni večer v grajski kapeli. Vse po vrsti: oboroženi čer-nidi, za njimi Nepokoj, luputanje vrat, vezanje, bakle, povelja, kletve, kriki, potem zopet grobna tišina, rožljanje s ključji, trda beseda: Peter Kupljenik, z nami! Grajsko dvorišče, na dvorišču ob-jokama grajska gospa, Attemsova žena, vojaki, Nepokoj, mesto, Coretto, povelje: Na poa! Nato ves dan potovanje, dolga cesta iz Gorice v Vi-dem, zdaj navkreber, zdaj navzdol, skozi sela in vasi, slovenske, furlanske, ljudje, ki postajajo na cesti, se ozirajo, odpirajo usta na široko, in Nepokoj na konju vedno tistih deset korakov pred njimi, ozirajoč se v kratkih preslekih, pokonei in raven kakor sveča, pot brez konca, zdaj prašna, zdaj grasava, in zopet vasi, mesta, Kormin, Buttrio, druga sela, tu manjša, tam večja, in nad glavo vedno tisto jasno nebo, vedno tisto srpa-no solnce, romajoče nad njimi v širokem loku od Čavna doli do Lombardije, in potem, svečer, še v trdi noči: Videm.

Mislil se hipoma preskočile drugam.

Gompa! Adijo lepe ure upapolnega pričako-vanja v Gorici, adijo misel na delo, na avobodo, na razširjanje svete resnice. Štefanija? Nikoli ne bo izvedel, nikoli je ne bo videl. Padlo je solnce v morje in namesto, da bi vatalo drugo jutro o-prano in bleščeče, je vtonilo v kopeli in je uga-snilo.

Mislil so se podile naglo druga za drugo, pre-bitevale se in se rinile in Petru je minila noč, ka-kor da je trajala eno uro. Moj Bog je zopet kri-pilje zapih, zopet ga bodo tirali sem in tja, gori in doli. Človek se ne more niti do sita namisliti.

II.

Peter je gledal, kako se nateka pisana mno-žica krog njega. Stopal je mirno med dvema hu-gogledima birikema in ozirajoč se na svojega le-vega spremiljevalca, se je moral večkrat zapore-doma nehotov nasmejniti, videč njegov hudo na-grbančen obraz, njegovo zagorelo polti, ki jo je strah, združen s očitno samozavestjo, čel; in če pride sam vrag, ni ga ne iztrga! nabiral v čud-ne gube. Nasmehu se je pridružil izraz pomilje-vanja, kadarkoli se je ustavilo oko na močnih, ši-lavih rokah, kosmatih prav doli do prstov, ki so

krčevito stiskali Petrovo roko, visečo malomarno v črnem rokavu. Oj sramote, in ne samo sramote, tudi kazni, kazni, ko bi se zgodilo, da bi mu jo Peter popihal, kar bi ne bilo nobeno čudo sprišo dejanj, ki se pripovedujejo o njem: da je papeže preklinjal, da je devet fara zapeljal v krivo vero, da bi bil roki pravice še iz treh gradov akoro ušel. Kaj se ne zgodi lahko — takim gre zlodej vedno na roko, in da zlodej nima mnogo manj moči in pameti kakor sam Bog Oče, se je izkaza-lo brž po stvarjenju in pozneje še mnogokrat — ali se ne zgodi lahko, da ta preklicana mila Je-rica v črnih capah, ki bi mu pošten kristjan ne prisodil, da bo šel do pet, ne da bi se zmotil, da ti ta merkivna, izpita in suha kakor je, dvakrat, trikrat kline in se v hipnem skoku požene kakor pčica na najbližnjo streho — pojdi ga lovit!

Dejni spremljevalec Petrov je bil živo nasprotje svojega tovariša na levi. Bil je gladko obr-it, le pod spodnjo ustno je imel temen šop mi-lje dlake, ki je črnela na zagoreli polti, podobna muhi ali obadu. Zdajpajda je vdarila Petrova dolga halja ob njegovo nožnico, ki mu je mahala ob strani zdaj naprej zdaj nazaj, se za hip zamo-tala okoli nje, pa se zopet odvila. Mnogiča se je natekala še vedno po vseh ulicah in uličicah, po vseh kotih in prehodih, izpod gradu, sem od Sv. Krištofa, gori od stolnice, od povsod. Tudi okna, ki so gledala na trg Contarena, so bila napolnje-na z glavami bujnokosih Videmčark, ki so gle-dale z radoznalnim strahom visokega črnega moža, korakajočega tako malomarno, kakor da vai ti pogledi ne veljajo njemu, ampak žuboreči fontani, mimo katere je pravkar-stopal, kakor da se Vi-demčani v pol stoletju, kar jim je je podaril moj-ster Giovanni, še niso nagledali njenih pestrih bliserov, ki so lomili solnečne žarke in ustvarjali iz-njih koncev in končičev vse polno večjih in manjših mavric.

Ljudje so se pehali, suvali s komolci, kazali na Petra, vpraševali, odgovarjali, zmerjali in se rinili okoli njega.

"Odkod so ga prignali?"
"S Kranjskega pravijo."

"Kje je to?"
"Na Nemškem."

"Laž! Na Turškem, to se pravi, ne na Turškem, a tik pred Turčijo."

"Kaj pa nam je treba teh turških neverni-kov?"

"Ti si tudi kristjan, ti! Še tega ne veš, da ima naš patrijarh vse dežele pod sabo, vse do Turčije."

Peter je stal pred cerkvijo sv. Ivana. Straž-niki so morali siloma odriniti tolpo, ki se je gne-tla pred vrati. Peter je slišal, kako so se vrata za njim zaprla s tako naglieo, da je čutil veter, ki je nastal pri tem. Po sredi cerkve mu je prišel naproti suhoten možiček z vijoličasto kapiceo na temenu. Pomignil je s kazalcem Petrovima spremljevalcema in jima pokazal na levo. Stražnika sta sedla s Petrom na črno pobarvano klop. Tri ali štiri korake pred klopjo je videl Peter dolgo mizo, pregrnjeno z debelim zelenim prtom in okoli nje vse polno po večini plešastih glav. Sredi mize, Petru ravno nasproti, so glave molele več kakor za ped nad druge in tudi sedeči, ki so se-dele na njih te tri osebe, so se odlikovali od dru-gih po velikosti in po šametasti prevlaji, ki je rdela izza teh treh hrbtov. Srednji v tej trojici se je zdajci dvignil in sklenil roke, da se je raz-ločno videl velik dragulj na prstanu njegove des-nice in je zlati križček, počivajoč dotlej v naročju, nategnil debelo, polnopleteno zlato verigo in dvakrat zabingljal na pruh. Vse omizje je v ti-stem hipu sledilo njegovemu zgledu. Visoki cer-kveni dostojanstvenik je začel z nleplim, hreče-čim glasom:

"Veni, creator Spiritus."

(Dalje prihodnjik.)